

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 4

Ενότητα 13: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές
Προσεγγίσεις στην Εγκεφαλική Παράλυση-2
Ταφιάδης Διονύσιος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2

Ενότητα 13: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές
Προσεγγίσεις στην Εγκέφαλική Παράλυση-2

Ταφιάδης Διονύσιος

Εργαστηριακός Συνεργάτης

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Αναφορά στην κλινική εικόνα της εγκεφαλικής παράλυσης, στην ανάπτυξη και στοιχειοθετημένη επιστημονικά χρήση των μεθόδων διαγνωστικής και θεραπευτικής παρέμβασης των διαταραχών της.

Περιεχόμενα ενότητας

- Θεραπευτικές Αρχές και Στοχοθεσία

Θεραπευτικές Αρχές και Στοχοθεσία

Θεραπευτικές Αρχές και Στοχοθεσία (1 από 3)

- Γενικά ο στόχος της θεραπευτικής αποκατάστασης του λόγου είναι να διεγείρει την ομιλία, να προλαμβάνει περαιτέρω καθυστερήσεις και να μειώνει τις αποκλείσεις. Επιπλέον, στοχεύει στη δημιουργία ενός κατανοητού για το περιβάλλον τρόπου επικοινωνίας, ο οποίος θα είναι άμεσος, πραγματοποιήσιμος, λειτουργικός και θα μειώνει τον κίνδυνο να απομονωθούν κοινωνικά.

Θεραπευτικές Αρχές και Στοχοθεσία (2 από 3)

- Μείωση των παθολογικών αντανακλαστικών προτύπων και δρομολόγηση φυσιολογικής κίνησης κυρίως στην περιοχή του στόματος.
- Ενεργοποίηση της αντιληπτικής ικανότητας, έτσι ώστε να μπορέσει το παιδί με Εγκεφαλική Παράλυση, όχι μόνο να αντιλαμβάνεται το περιβάλλον του αλλά να το αναγνωρίζει και να το καταλαβαίνει για να του επιτραπεί στη συνέχεια η πρόσβαση σε όλο το φάσμα της κατανόησης του λόγου.

Θεραπευτικές Αρχές και Στοχοθεσία (3 από 3)

- Αποκατάσταση των συνοδών διαταραχών.
- Χρήση μη λεκτικών επικοινωνιακών μεθόδων.
- Χρήση εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας.
- Θεραπεία κατάποσης – σίτισης – δυσφαγίας.
- Αποκατάσταση δυσαρθρικών προβλημάτων.

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (1 από 6)

- Σημαντικό ρόλο για την παραγωγή λόγου παίζει η φυσιολογική ικανότητα για σίτιση, πόση και μάσηση. Όσο πιο έντονες είναι οι παθολογικές κινητικές ικανότητες της σίτισης, πόσης και μάσησης, τόσο πιο δύσκολη καθίσταται η ικανότητα χρησιμοποίησης της γλώσσας, των χειλιών, της γνάθου και της υπερώας για την παραγωγή του λόγου (Μεσσήνης, Αντωνιάδης, Αιναλίδου , 2001).

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (2 από 6)

Οι λογοθεραπευτές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους παρακάτω παράγοντες:

- Την ηλικία του παιδιού και το ιατρικό ιστορικό
- Το εύρος της διαταραχής
- Τον τύπο της διαταραχής

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (3 από 6)

Οι λογοθεραπευτές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους παρακάτω παράγοντες:

- Την ανοχή του παιδιού σε φάρμακα, διαδικασίες/θεραπείες
- Την εξέλιξη της νόσου
- Τη γνώμη ή/ και τις επιλογές του γονέα.

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (4 από 6)

- Στη θεραπεία της κατάποσης οι λογοθεραπευτές επικεντρώνουν τις παρεμβάσεις τους, θέτοντας μακροπρόθεσμους και βραχυπρόθεσμους στόχους, στα παρακάτω:
- Αντισταθμιστικές τεχνικές, αλλαγές στάσεις του σώματος
- Ασκήσεις για την ενδυνάμωση των μυών του στόματος και του προσώπου
- Αύξηση της κινητικότητας της γλώσσας

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (5 από 6)

- Βελτίωση των δομών της μάσησης
- Βελτίωση της ικανότητας ρουφήγματος / ικανότητας κατάποσης
- Συνέργεια στην σειρά ρούφηγμα – κατάποση – αναπνοή (για τα βρέφη)
- Αλλαγή στη σύσταση των τροφών και των υγρών με σκοπό να διασφαλίσει την ασφαλή κατάποση

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (6 από 6)

- Νέους τρόπους προετοιμασίας του φαγητού και των υγρών για να διευκολύνεται η κατάποση
- Αποφυγή μερικών υγρών και τροφών τα οποία είναι επισφαλή
- Άλλες παρεμβάσεις οι οποίες εξαρτώνται από τις ανάγκες του παιδιού.
- Μείωση των αντανακλαστικών κατάποσης (εάν υπάρχουν) (Newman, 2001).

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές)

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (1 από 10)

- Μειωμένη φραγή χειλιών → π.χ. πρακτική φραγής χειλιών κρατώντας μια σπάτουλα με τα χείλη (όχι με τα δόντια) μέχρι ένα λεπτό.
- Μειωμένες πλευρικές κινήσεις της γλώσσας → π.χ. άσκηση αντίστασης με τη γλώσσα χρησιμοποιώντας μια σπάτουλα.
- Μειωμένος μυϊκός τόνος παρειών → π.χ. ο ασθενής σουφρώνει τα χείλη και στη συνέχεια χαμογελά εναλλάξ.

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (2 από 10)

- Μειωμένη έκταση των κινήσεων της γλώσσας – αδυναμία συγκράτησης του βλωμού → π.χ. εξάσκηση συγκράτησης του βλωμού στο πρόσθιο τμήμα του στόματος (πίσω από τα πάνω δόντια) με την άκρη της γλώσσας.
- Μειωμένη στοματική αισθητικότητα → π.χ. «χαϊδεμα» της γλώσσας πάνω-κάτω με μια σπάτουλα.
- Εξώθηση γλώσσας → η γλώσσα του ασθενή πιέζεται με ένα κουτάλι όταν σιτίζεται.

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (3 από 10)

- Μειωμένη ικανότητα ανύψωσης της γλώσσας → τοποθετείται στο στόμα του ασθενή μια γάζα βουτηγμένη σε χυμό. Ο ασθενής πρέπει να πιέσει και να απομυζήσει το χυμό σηκώνοντας τη γλώσσα προς τη σκληρή υπερώα.

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (4 από 10)

- Καθυστερημένη ή απύσα ενεργοποίηση της κατάποσης → μπορεί να χρησιμοποιηθεί θερμοαπτική διέγερση ή ξινός βλωμός.
- Μειωμένη κινητικότητα της μαλθακής υπερώας προς το ρινοφάρυγγα → ο ασθενής συμβουλεύεται να συγκρατήσει την άκρη της γλώσσας ανάμεσα στα μπροστινά δόντια καθώς καταπίνει.

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (5 από 10)

- Αμφίπλευρη μείωση των φαρυγγικών συσπάσεων → μπορεί να χρησιμοποιηθεί η πολλαπλή κατάποση, η εναλλαγή στερεών με υγρά ή η επιγλωττιδική κατάποση. Δεν υπάρχει κάποια άσκηση που βοηθάει.
- Μονόπλευρη φαρυγγική κατάποση → στροφή του κεφαλιού προς την προβληματική πλευρά.
- Κρικοφαρυγγική δυσλειτουργία → στροφή του κεφαλιού προς την προβληματική πλευρά, κρικοφαρυγγική μυοτομή, χειρισμός Μέντελσον.

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (6 από 10)

- Μειωμένη ανυψωτική ικανότητα του λάρυγγα → μπορούν να χρησιμοποιηθούν ο χειρισμός του Μέντελσον ή η επιγλωττιδική κατάποση.
- Μείωση ικανότητας φραγής των αεραγωγών στις φωνητικές χορδές → μπορεί να χρησιμοποιηθεί η υπερ-επιγλωττιδική κατάποση.

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (7 από 10)

- Χρήση ειδικών βοηθημάτων
- Αλλαγή στο πρόγραμμα σίτισης
- Στοματική υγιεινή (ειδικά στα άτομα με στοματικά υπολείμματα μετά από κάθε βλωμό)
- Περιβάλλον σίτισης (δηλαδή ησυχία και μη διάσπαση προσοχής)
- Παρουσία οικογένειας, φροντιστή

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (8 από 10)

Τροποποίηση του ασθενή ως προς τη:

- Θέση κεφαλής
- Θέση σίτισης (Γιαννίκα- Παπαθανασίου, 2005).

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (9 από 10)

Το θεραπευτικό πρόγραμμα για τη μείωση της σιελόρροιας περιλαμβάνει τα εξής:

- Έλεγχος θέσης/στάσης της κεφαλής
- Ομαλοποίηση του μυικού τόνου στο πρόσωπο και στην περιοχή του στόματος
- Θεραπεία σίτισης
- Θεραπεία με χρήση βούρτσας και πάγου (Bloom, 2004).

Θεραπεία Κατάποσης - Δυσφαγίας (Τεχνικές) (10 από 10)

Οι ασκήσεις περιλαμβάνουν (Pierce, 2002):

- Γλώσσα και Χείλη
- Υπερώα και Παρειές
- Αισθητικότητα στοματικής κοιλότητας
- Γνάθο
- Ανύψωση Λάρυγγα

Θεραπεία Άρθρωσης - Ομιλίας

Θεραπεία Άρθρωσης – Ομιλίας (1 από 5)

- Προκειμένου να ενισχύσετε τον έλεγχο της ταχύτητας και κατά συνέπεια την άρθρωση στη συνεχόμενη ομιλία, μπορείτε να δώσετε στο άτομο να διαβάσει μεγαλόφωνα ένα μικρό κείμενο, αφού πρώτα το έχετε χωρίσει με διαχωριστικές γραμμές, σε φράσεις. Στη συνέχεια, ζητήστε από το άτομο να σταματάει την ανάγνωση κάθε φορά που συναντά διαχωριστική γραμμή, να αναπνέει αν είναι απαραίτητο και έπειτα να συνεχίζει την ανάγνωση.

Θεραπεία Άρθρωσης – Ομιλίας (2 από 5)

- Η επιλογή του φωνήματος που θα αναταχθεί, είναι επιλογή του θεραπευτή και προκύπτει ως επακόλουθο της λεπτομερούς αξιολόγησης του ατόμου. Η παραγωγή φωνημάτων ακολουθεί την παρακάτω σειρά:
- Παραγωγή φωνήματος από τον θεραπευτή
- Μίμηση από τον πάσχοντα
- Τεχνικές ενδυνάμωσης αρθρωτών

Θεραπεία Άρθρωσης – Ομιλίας (3 από 5)

- Η επιλογή του φωνήματος που θα αναταχθεί, είναι επιλογή του θεραπευτή και προκύπτει ως επακόλουθο της λεπτομερούς αξιολόγησης του ατόμου. Η παραγωγή φωνημάτων ακολουθεί την παρακάτω σειρά:
- Εξάσκηση φωνήματος σε διάφορες θέσεις μέσα σε συλλαβές και λέξεις
- Χρήση φωνήματος στον ελεύθερο λόγο, διάβασμα, συζήτηση.

Θεραπεία Άρθρωσης – Ομιλίας (4 από 5)

- Είναι γεγονός, ότι μερικοί ασθενείς δεν επιτυγχάνουν απόλυτη ακρίβεια στην άρθρωση λόγω αδυναμίας, περιορισμένης διαδοχοκίνησης ή βραδύτητας των αρθρωτών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, συχνά είναι απαραίτητη η διδασκαλία αντισταθμιστικών μεθόδων άρθρωσης. Οι αντισταθμιστικές αυτές τεχνικές οδηγούν σε αρθρωτική επάρκεια και καταληπτότητα της ομιλίας. (Μεσσήνης & Αντωνιάδης, 2001).

Θεραπεία Άρθρωσης – Ομιλίας (5 από 5)

- Στην αποτελεσματική προφορική επικοινωνία, ο τόνος της φωνής και η ένταση συμβάλλουν πολύ στον προσδιορισμό της υπονοούμενης σημασίας και στη γενική σαφήνεια του ομιλητή.
- Τα προσωδιακά χαρακτηριστικά γνωρίσματα ρυθμός, η ένταση και ο επιτονισμός μπορούν να οριστούν ως τα φωνητικά αποτελέσματα που αποτελούνται από τις παραλλαγές κατά μήκος των παραμέτρων του ύψους, της ηχηρότητας, της διάρκειας και της έντασης.

Βιβλιογραφία

- Bloom Dore. (2004). Πρόγραμμα σεμιναρίου, «Προβλήματα σίτισης στην παιδική ηλικία- αντιμετώπιση από τον λογοπεδικό»31-42 / Σεμινάριο «Εγκεφαλική παράλυση, ανάπτυξη της ομιλίας και του λόγου, Μέθοδος Bobath»
- Γιαννίκα Μ., Παπαθανασίου Η., (2005). *Δυσφαγία. Πρακτικά Εκπαιδευτικού Σεμιναρίου «Δυσφαγίας» 14- 17 Οκτωβρίου. Δ.Θ.Κ.Α ΥΓΕΙΑ.*
- Μεσσήνης, Λ., & Αντωνιάδης, Γ. (2001). *Νευροκινητικές Διαταραχές Ομιλίας.Νευρολογικά στοιχεία και χειρισμός.* Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Μεσσήνης Λ., Αντωνιάδης Γ., Αιναλίδου Ε.,(2001). *Οδηγός για την εγκεφαλική πάρεση. Νευρολογικά στοιχεία και χειρισμός.* Αθήνα : Έλλην.
- Μεσσήνης Λ., Αντωνιάδης Γ., (2001). *Διαταραχές Κατάποσης- Δυσφαγίας. Νευρολογικά Στοιχεία και Χειρισμός.* Αθήνα : Έλλην.
- Pierce R., (2002). *Swallow Right: An Exercise Program To Correct Resting Posture and Swallowing Patterns. 2nd edition.* U.S.A.: PRO- ED.

Σημείωμα Αναφοράς

Ταφιάδης Δ. (2015). Κλινική Άσκηση στην Λογοπαθολογία 3.
ΤΕΙ Ηπείρου. Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO137/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Αναστασοβίτης Λευτέρης
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

